

КАНТРОЛЬНАЯ РАБОТА

па дысцыпліне “Беларуская мова: прафесійная лексіка”

2 ВАРЫАНТ

1. Выпраўце памылкі, звязаныя з інтэрферэнцыяй:

Дзвер, бал, роль; без канфлікта, рынка, песен; са сваім бацькай, са старастай, слязамі; па матэматыке, на старонкі, запісана на дошке, у паездке, у кніге, на скрыпке, на пятым паверхе; здэквацца над ёй, даведацца аб жыцці, падзякаваць яго, к лірычным жанрам; ссора, скоро будзе, праіводства, панімаць, растаянне, балеў, у кавычках, вумны, напрымер; два пеўніка, дзвюма напрамкамі, чатыры пад’езда, з двух частак; пісьменная, музыкальная, рэгуліруе.

2. Перакладзіце сказы на беларускую мову:

- 1) Бригада «Скорой помощи» задержалась из-за сильной метели.
- 2) Врач периодически шутил над ним, стараясь поднять больному настроение.
- 3) Митя снова заболел ангиной.
- 4) Люди должны уважительно относиться друг к другу и не издеваться над ближним.
- 5) Сергеев рассказал о своих проблемах доктору.

3. У прапанаваных сказах знайдзіце і выпраўце моўныя памылкі.

1. Асветная дзейнасць Еўфрасінні Полацкай вядома практычна ўсім.
2. Неўзабаве я сеў за напісанне сваёй аўтабіяграфіі.
3. Уладзімір Караткевіч багата зрабіў твораў на гістарычную тэматыку.
4. Мая малодшая сястра любіць па вечарах гуляць на піяніна.
5. У суседняй кватэры ўсю ноч лаяла сабака.
6. Гэтае мерапрыемства патрабуе майго асабовага кантролю.
7. Па вуліцы павольна ішла эфектыўная бландзінка.

4. Да запазычаных слоў падбярыце беларускамоўныя сінонімы.

Максімальны, лаканічны, эталон, эмоцыя, гіпотэза, карэкцыя, баланс, ін’екцыя, гіпербала, дэфект, абсорбцыя, экзагенны, анальгетычны, дэгідратацыя, дырэктыва, кампетэнцыя, аўтаномны, рэзюмэ, дамінаваць, кансэнсус, сімуляцыя, карэктны, канфідэнцыяльны, утрываць.

5. Перакладзіце на беларускую мову:

Университет, пектин, теоретик, анестезировать, реабилитировать, академик, артерия, ассистент, гипротеза, левомицетин, миокардит, периостит, радиолечение, физиотерапия, ангиография, остеомиелит, ионизация, йодированный, диоптрия, диафрагма.

6. Падбярэце 5 тэкстаў (40 – 50 слоў) розных стыляў беларускай мовы медыцынскай тэматыкі. Падайце крыніцу.

7. Перакладзіце тэкст на беларускую мову:

Значение фармакологии очень велико для практической медицины. В результате создания значительного ассортимента высокоэффективных препаратов фармакотерапия стала универсальным методом лечения большинства заболеваний. Процесс фармакологии неизбежно сказывается на развитии клинических дисциплин. Так, появление средств для наркоза, местных анестетиков, курареподобных средств, ганглиоблокаторов и других препаратов способствовало успеху хирургии. Качественно новый этап в развитии психиатрии связан с открытием психотропных средств. Выделение и синтез гормональных веществ существенно изменили результаты лечения больных с эндокринными заболеваниями. Эффективное лечение больных с бактериальной инфекцией стало возможным только после получения антибиотиков и сульфаниламидных препаратов. Пересадка органов стала реальностью после появления иммунодепрессантов.

И все же основная задача фармакологии – изыскание новых лекарственных средств, а основной путь для него – химический синтез. Не потеряли, однако, актуальность и природные соединения, полученные из растений, минералов и тканей животных. Многие ценные лекарственные препараты являются продуктами жизнедеятельности грибов и микроорганизмов. Поиск и испытание новых лекарственных средств основывается на тесном сотрудничестве фармакологов с химиками и клиницистами.

Прогресс в области лекарствоведения привел к тому, что выделился и в той или иной степени обособился ряд научных дисциплин и направлений. К ним относятся, помимо экспериментальной и клинической фармакологии, фармация, токсикология, иммунофармакология, фармакогенетика, химиотерапия опухолевых заболеваний и другие

8. Закончыце сказы ў адпаведнасці са зместам тэксту.

1. Пспеху хірургіі спрыяла з'яўленне ... . 2. Якасна новы этап у развіцці псіхіятрыі звязаны з ... . 3. Вынікі лячэння хворых з эндакрыннымі захворваннямі палепшыліся, калі .... 4. Асноўны шлях стварэння лекавых сродкаў – ... . 5. Прадукты жыццядзейнасці грыбоў і мікраарганізмаў, а таксама матэрыялы з раслін, тканак жывёл і мінералаў выкарыстоўваюцца для ... . 6. Прагрэс фармакалогіі станоўча ўплывае на развіццё ... дысцыплін. 7. Эфектыўнае лячэнне хворых з бактэрыяльнай інфекцыяй стала магчымым толькі пасля ... . 8. Пошук і выпрабаванне новых лекавых сродкаў заснаваны на ... . 9. Асноўнай задачай фармакалогіі з'яўляецца ... .

9. Выпішыце з тэксту 10 аднаслоўных навуковых тэрмінаў у наступным парадку:

- Тэрміны-назоўнікі: ...;
- Тэрміны-дзеясловы: ...;
- Тэрміны-прыметнікі: ...;
- Тэрміны-прыслоўі: ....

10. Выпішыце з тэксту 10 шматслоўных навуковых тэрмінаў у наступным парадку:

- Тэрміны-словазлучэнні з двума кампанентамі (указаць мадэль, напрыклад: назоўнік+прыметнік);
- Тэрміны-словазлучэнні з трыма кампанентамі (указаць мадэль, напрыклад: назоўнік+прыметнік+прыметнік).

11. Выпішыце з тэксту сказы з дзеепрыметнікамі, пісьмова растлумачце, якія сродкі былі выкарыстаны для замены неўласцівых беларускай мове дзеепрыметнікаў.

12. З тэксту выпішыце два складаныя сказы розных тыпаў, зрабіце іх схемы.

13. Складзіце тлумачальны слоўнік (25 тэрмінаў) па вашай спецыяльнасці.

14. Зрабіце пераклад наступных слоў, звязаных з медыцынай, на беларускую мову.

Бедро, беременность, бред, веко, висок, внутренности, волдырь, воспаление, восстановление, госпиталь, давление, жажда, жалоба, железа, желудок, желудочек, желчь, жир, затылок, зоб, зрачок, изжога, икра, кожа, копчик, корь, костыль, тошнота, вяжущий вкус, аромат, разжижение, смесь, способствовать, боярышник, жжение, противовоспалительный, эфирные масла.